⑪

ויצמד ישראל לבעל פעור,

כצמידים הללו, ר' לוי אמר זו היתה קשה מן העגל, דאילו בעגל כתיב (שמות לב, ג) ויתפרקו כל העם, וכאן ויצמד ישראל, כצמידים, בעגל נפלו כשלשת אלפים וכאן ארבעה ועשרים אלף.

מדרש תנחומא בלק

⑫

יוסף מאי היא דכתיב °ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו א"ר יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו ויבא הביתה לעשות מלאכתו *רב ושמואל חד אמר לעשות מלאכתו ממש וחד אמר לעשות צרכיו נכנס ואין איש מאנשי הבית וגו' אפשר בית גדול כביתו של אותו רשע לא היה בו איש תנא דבי ר' ישמעאל אותו היום יום חגם היה והלכו כולן לבית עבודת כוכבים שלהם והיא אמרה להן חולה היא אמרה אין לי יום שניזקק לי יוסף כיום הזה °ותתפשהו בבגדו לאמר וגו' באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות

גמ' סוטה (לו)

⑬

ב א וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ־בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם־אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר
לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב
ב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה
ג הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ:

יהושע ב'

⑭

אמרו שאדם הראשון הוציא עצים מגן עדן ונתנם לאברהם ואברהם ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב הורידם למצרים ומשם הוציאום השבטים והם עצי שטים כו',

דרשות ר' יהושע אבן
שועיב - תמוז
[illegible]

⑮

דבר אחר עומדים °שמא תאמר אבד
סיכרם ובטל סיכויין ת"ל עצי שטים עומדים
שעומדים לעולם ולעולמי עולמים

גמ' יומא עב

⑯

אבד סיברם. מעגנו אהל מועד בטל לו עולמית: סכויים. תוחלתם ומבטם כדמתרגמינן	גליון הש"ס גמ' אבד תלמוד אבד סכרם. פירושן כה ע"ג:

רש"י שם

רש"י (שם)

⑰

מרי בר מר מאי דכתיב °והנה שני דודאי תאנים מועדים לפני היכל ה' הדוד (ה)אחד תאנים טובות מאד כתאני הבכורות והדוד (ה)אחד תאנים רעות מאד אשר לא תאכלנה מרוע תאנים הטובות אלו צדיקים גמורים תאנים הרעות אלו רשעים גמורים ושמא תאמר אבד סברם ובטל סיכוים ת"ל הדודאים נתנו ריח אלו ואלו עתידין שיתנו ריח

גמ' עירובין (כא)

⑱

הִרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה שְׁנֵי דּוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים
לִפְנֵי הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־יְכָנְיָהוּ
בֶן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת־הֶחָרָשׁ וְאֶת־הַמַּסְגֵּר
ב מִירוּשָׁלַםִ וַיְבִאֵם בָּבֶל: הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים טֹבוֹת מְאֹד כִּתְאֵנֵי
הַבַּכֻּרוֹת וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה
מֵרֹעַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי מָה־אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר ג
תְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטֹּבוֹת טֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־
תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ:

ירמיהו כד'

⑲

וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי
ו יְהוָה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ
ז אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא־
ח כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא־נָס לֵחֹה:

וזאת הברכה

⑳

מפני מה נקבר מול בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור.
ומדרש אגדה בכל שנה ושנה בעת שחטאו ישראל בבנות
מואב בעונתו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר
עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשה רבינו שקוע
בקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה
חוזר ושוקע למקום ששקוע משה
רבינו. מתוספת רבי:

תוס' סוטה (יד)

㉑

שטים הם עשו שטות

דבר אחר

㉒

אמר רבי חנינא
אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא
יחזקאל לב ימצא שנאמר °אז אשקיע מימיהם ונהרותם
כשמן אוליך וכתב (*בתריה) °ביום ההוא
אצמיח קרן לבית ישראל

גמ' סנהדרין (צח)

㉓

ואשר תדע כי הדגים אין בהם שלימות הבריאה, תדע מן התורה שכל ב"ח צריכין שחיטה ודגים באסיפה בלבד. וגם תראה בעצם בריאתם, וזה כי האדם יש בו הדבור ושאר ב"ח יש בהם קול הדבור, והדגים אין בהם אף קול הדבור. ולפיכך בעת המבול הגיע הפסד לאדם מתחלה ואחר כך לשאר ב"ח כדכתיב (בראשית ז') מאדם ועד בהמה ודגים בים לא נמחו לגמרי. וקאמר כי בן דוד אינו בא עד שיגיע הפסד ושנוי אף לדגים אשר הם רחוקים מן השנוי וההפסד ואף אלו יקבלו שנוי, וכל זה למעלת ההויה החדשה עד שיהיה הויה חדשה לגמרי מעולם העליון.

ויש לך לדעת עוד כי אין דבר יותר רחוק מן המציאות כמו הדגים, שהרי שאר ב"ח הם ביבשה ואלו הדגים בים הם רחוקים ונבדלים מן המציאות מאוד, ולכך אמר אין בן דוד בא עד שיבקש דג לחולה ולא יהיה נמצא שיהיה שנוי בדבר אשר הוא רחוק מן המציאות. וזה מעיד על שיבא הויה חדשה בעולם בכל העולם בכלל, ולפיכך קודם הויה זאת יש שנוי אף בדגים אשר אינם ביבשה. וכל זה הוראה על מעלת המשיח אשר יהיה כמו עולם חדש לגמרי, ולכך קאמר אין בן דוד בא עד שיבקש דג לחולה ולא יהיה נמצא. וכל ענין [זה] להודיע על מעלת ההויה החדשה אשר יבא לעולם בביאת הגואל כאלו היה עולם חדש, ולכך אמר עד שיבקש דג לחולה וכו' והבן זה כי הוא עוד דבר מופלא ועמוק.

מהר"ל חידושי
אגדות (שם)

ואמר רב חסדא דריש
[ע]ל הדוד (ה)אחד תאנים טובות מאד כתאני

㉔

דרש ר' יהודה ברבי סימון כל המשחיר
פניו על דברי תורה בעולם הזה הקב"ה מבהיק זיוו
לעולם הבא שנאמר °מראהו כלבנון בחור כארזים

גמ' סנהדרין (ק)

㉕

וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות,

יש מעינות שמגדלים גבורים ויש שמגדלים חלשים, ויש נאים ויש מכוערים, ויש צנועין ויש שטופין בזמה, ומעין שטים של זנות היה והוא משקה סדום וכו', ולפי שנתקלל אותו מעין עתיד הקב"ה לייבשו, שנאמר (יואל ד, יח) ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים, מימות אברהם לא נפרצו בעריות עד שבאו לשטים ושתו מימיו, וכיון ששתו מימיו נפרצו בזנות, שנאמר ויחל העם לזנות וגו'.

תנחומא בלק כו

㉖

וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יח
יִטְּפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תֵּלַכְנָה חָלָב וְכָל־אֲפִיקֵי יְהוּדָה יֵלְכוּ
מָיִם וּמַעְיָן מִבֵּית יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת־נַחַל הַשִּׁטִּים: מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה יט
תִהְיֶה וֶאֱדוֹם לְמִדְבַּר שְׁמָמָה תִּהְיֶה מֵחֲמַס בְּנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ
דָם־נָקִיא בְּאַרְצָם: וִיהוּדָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וִירוּשָׁלַםִ לְדוֹר וָדוֹר: כ

„וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בַּשִּׁטִּים ... וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר" ④

כה א ב וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בַּשִּׁטִּים וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל־בְּנוֹת מוֹאָב: וַתִּקְרֶאןָ
ג לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן: וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל
ד לְבַעַל פְּעוֹר וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח
אֶת־כָּל־רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף־
ה יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו
ו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיַּקְרֵב אֶל־
אֶחָיו אֶת־הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה
ז בֹכִים פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
ח וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ: וַיָּבֹא אַחַר אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־
הַקֻּבָּה וַיִּדְקֹר אֶת־שְׁנֵיהֶם אֵת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאִשָּׁה אֶל־קֳבָתָהּ
ט וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה
וְעֶשְׂרִים אָלֶף:

פרשת בלק

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן י יא
הֵשִׁיב אֶת־חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־
כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת־בְּרִיתִי יב
שָׁלוֹם: וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא יג
לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר יד
הֻכָּה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶּן־סָלוּא נְשִׂיא בֵית־אָב לַשִּׁמְעֹנִי: וְשֵׁם טו
הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית כָּזְבִּי בַת־צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן
הוּא:

פרשת פנחס

לא א ב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים
ג אַחַר תֵּאָסֵף אֶל־עַמֶּיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם
ד אֲנָשִׁים לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל־מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת־יְהוָה בְּמִדְיָן: אֶלֶף לַמַּטֶּה
אֶלֶף לַמַּטֶּה לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא: וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי ה
יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לַמַּטֶּה שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא: וַיִּשְׁלַח אֹתָם ו
מֹשֶׁה אֶלֶף לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא
וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ: וַיִּצְבְּאוּ עַל־מִדְיָן כַּאֲשֶׁר ז
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר: וְאֶת־מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל־ ח
חַלְלֵיהֶם אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע חֲמֵשֶׁת
מַלְכֵי מִדְיָן וְאֵת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחָרֶב:

פרשת מטות

תנא לא לחנם הלך
פינחס למלחמה אלא ליפרע דין אבי אמו
בראשית לז שנאמר °והמדנים מכרו אותו אל מצרים וגו'
למימרא דפינחס מוסף אתי והא כתיב
שמות ו °ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו
לאשה *מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים
לעבודת כוכבים לא מיוסף שפיטפט ביצרו
והלא שבטים מבזין אותו ראיתם בן פוטי זה
בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים
יהרוג נשיא מישראל אלא אי אבוה דאימיה
מיוסף אימיה דאימיה מיתרו ואי אימיה
דאימיה מיוסף אבוה דאימיה מיתרו דיקא
נמי דכתיב מבנות פוטיאל תרי משמע שמע
מינה:

גמ' סוטה (מג.)

ד"א חטאו

בשטים ולקו בשטים ומתרפאין בשטים, חטאו בשטים שנאמר וישב ישראל בשטים, לקו בשטים שנאמר (להלן פסוק ט) ויהיו המתים במגפה, ומתרפאין בשטים שנאמר עצי שטים, אתה מוצא שלא זזו משם עד שעמד פנחס והשיב את החמה שנאמר (להלן פסוק יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו', אמר הקב"ה לעוה"ב אני מרפא את השטים שנאמר (יואל ד, יח) והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס והגבעות תלכנה חלב וכל אפיקי יהודה ילכו מים ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים.

מדרש תנחומא – תרומה

⑤

כִּי הֶעֱלִתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם ג ד
וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם: עַמִּי ה
זְכָר־נָא מַה־יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמֶה־עָנָה אֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר
מִן־הַשִּׁטִּים עַד־הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְהוָה:

מיכה ו

⑥

וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֻצוֹת: לט
וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וָצֹאן וַיְשַׁלַּח לְבִלְעָם וְלַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיְהִי בַבֹּקֶר מ מא
וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל וַיַּרְא מִשָּׁם קְצֵה הָעָם:
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי בָּזֶה א כג
שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם וַיַּעַל ב
בָּלָק וּבִלְעָם פַּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:

פרשת בלק

⑦

וַיִּקָּחֵהוּ שְׂדֵה צֹפִים אֶל־רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וַיִּבֶן שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וַיַּעַל
טו פַּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הִתְיַצֵּב כֹּה עַל־עֹלָתֶךָ וְאָנֹכִי
טז אִקָּרֶה כֹּה: וַיִּקָּר יְהוָה אֶל־בִּלְעָם וַיָּשֶׂם דָּבָר בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־
יז בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:

פרשת בלק

⑧

וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם לְכָה־נָּא אֶקָּחֲךָ אֶל־מָקוֹם אַחֵר
כח אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקַבֹּתוֹ לִי מִשָּׁם: וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם
רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימֹן: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־ כט
לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי בָּזֶה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים:

פרשת בלק

⑨

°הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך לעם הזה מיבעי ליה א"ר אבא בר כהנא כאדם שמקלל את עצמו ותולה קללתו באחרים אמר *להם אלהיהם של אלו שונא זימה הוא והם מתאוים לכלי פשתן בוא ואשיאך עצה עשה להן קלעים והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים וימכרו להן כלי פשתן עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמחין ויוצאין לטייל בשוק אומרת לו הזקינה אי אתה מבקש כלי פשתן זקינה אומרת לו בשוה וילדה אומרת לו בפחות שתים ושלש פעמים ואח"כ אומרת לו הרי את כבן בית שב ברור לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה *ועדיין לא נאסר (*יין [א] של עמוני ולא) יין של נכרים אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיעור [והוא אינו יודע שעבודתה בכך] ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנא' °המה באו בעל פעור וינזרו לבשת ויהיו שקוצים *באהבם

גמ' סנהדרין (ק"ו)

⑩

ת"ר מעשה בסבטא
בן אלס שהשכיר חמורו לנכרית אחת כיון שהגיעה לפעור אמרה לו המתן עד שאכנס ואצא לאחר שיצאה אמר לה אף את המתיני עד שאכנס ואצא אמרה לו ולא יהודי אתה אמר לה ומאי איכפת ליך נכנס פער בפניו וקינח בחוטמו והיו משרתי ע"ז מקלסין לו ואומרים מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך

גמ' סנהדרין (ס"ד)